

ZARZĄD GŁÓWNY

PRZEWODNICZĄCY

prof. Jacek Wysocki

CZŁONKOWIE

prof. Ewa Bernatowska

prof. Lidia Brydak

prof. Zbigniew Rudkowski

dr Hanna Czajka

dr Ewa Duszczyk

dr Jacek Mrukowicz

dr hab. Leszek Szenborn

KOMISJA REWIZYJNA

dr Ryszard Konior

dr Wiesława Mazurowska-Magdzik

dr Jerzy Pejcz

SIEDZIBA TOWARZYSTWA

Polskie Towarzystwo Wakcynologii

ul. Chocimska 24

00-791 Warszawa

listy@ptwakc.org.pl

http://ptwakc.org.pl/

ADRES DO KORESPONDENCJI

Katedra Profilaktyki Zdrowotnej

ul. M. Smoluchowskiego 11

60-179 Poznań

tel. (061) 65 59 242

Sz. Pani prof. dr hab. Maria Dorota Majewska

Zakład Farmakologii

Instytut Psychiatrii i Neurologii

ul. Sobieskiego 9

02 - 957 Warszawa

Szanowna Pani Profesor

Zdecydowanie protestujemy przeciwko Pani wypowiedzi z dnia 14 października 2008 r. o „szkodliwości dużej liczby szczepień”, którą wyemitowano w programie „Fakty” w telewizji TVN. Stwierdzenie to nie jest uzasadnione w świetle najbardziej wiarygodnych z dostępnych dzisiaj danych naukowych, jest nieobiektywne i wprowadza w błąd pacjentów i rodziców dzieci – osoby niezorientowane w problemie. Oto kilka faktów, które Pani wypowiedź pomija lub zafałszowuje:

- wyniki ponad 16 najbardziej wiarygodnych z dostępnych badań klinicznych (obserwacyjnych analitycznych, w tym kohortowych i kliniczno-kontrolnych), przeprowadzonych niezależnie w różnych krajach i opublikowanych w renomowanych, recenzowanych czasopismach medycznych, nie potwierdziły związku przyczynowo-skutkowego szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce (MMR) z autyzmem lub całościowymi zaburzeniami rozwoju (m.in. *Wilson K. i wsp., Arch. Pediatr. Adolesc. Med. 2003; 157: 628; Madsen K.M. i wsp., N. Engl. J. Med., 2002; 347: 1477; Smeeth L. i wsp., Lancet 2004; 364: 963; De Stefano F. i wsp., Pediatrics 2004; 113: 259; Honda i wsp., J. Child. Psychol. Psychiatr. 2005; 46: 572*), podczas gdy opublikowane w recenzowanych czasopismach medycznych dowody na poparcie tej hipotezy są nieliczne i o bardzo małej wiarygodności, czasem graniczącej z manipulacją (opisy przypadków lub serii przypadków [np. *Wakefield A.J. i wsp., Lancet 1998; 351: 637*], badanie obserwacyjne z wieloma błędami metodyki wprowadzającymi błąd systematyczny [tzw. błąd ekologiczny np. *Geier D.A, Geier M.R., Med. Sci. Monit. 2004; 10: P133*]), a rewelacji tych – pomimo prób – nie udało się potwierdzić innym grupom badaczy stosującym bardziej adekwatną i staranną metodykę;
- przegląd systematyczny wszystkich opublikowanych badań obserwacyjnych (kohortowych i „ekologicznych”) dotyczących hipotetycznego związku przyczynowo-skutkowego tiomersalu zawartego w szczepionkach z rozwojem autyzmu lub całościowych zaburzeń rozwoju (10 badań) nie potwierdził takiego związku (*Parker S.K. i wsp., Pediatrics, 2004; 114: 793*): 4 z 7 badań kohortowych starannie zaplanowanych i przeprowadzonych niezależnie w różnych krajach (USA, UK, Dania) nie wykazało takiego związku, natomiast 3 zawierające odmienne wnioski były przeprowadzone przez ten

ZARZĄD GŁÓWNY

PRZEWODNICZĄCY

prof. Jacek Wysocki

CZŁONKOWIE

prof. Ewa Bernatowska

prof. Lidia Brydak

prof. Zbigniew Rudkowski

dr Hanna Czajka

dr Ewa Duszczyk

dr Jacek Mrukowicz

dr hab. Leszek Szenborn

KOMISJA REWIZYJNA

dr Ryszard Konior

dr Wiesława Mazurowska-Magdzik

dr Jerzy Pejcz

SIEDZIBA TOWARZYSTWA

Polskie Towarzystwo Wakcynologii

ul. Chocimska 24

00-791 Warszawa

listy@ptwakc.org.pl

http://ptwakc.org.pl/

ADRES DO KORESPONDENCJI

Katedra Profilaktyki Zdrowotnej

ul. M. Smoluchowskiego 11

60-179 Poznań

tel. (061) 65 59 242

sam zespół dwóch autorów w USA (*Geier D.A, Geier M.R.*), opierały się na analizie tych samych lub częściowo nakładających się danych (duplikaty) i zawierały wiele istotnych błędów metodyki wprowadzających błąd systematyczny (bardzo mała wiarygodność); również 2 z 3 badań „ekologicznych” wykorzystujących analizę trendu czasowego (Szwecja, Dania) nie wykazały takiego związku (zauważono nawet, że pomimo wycofania tiomersalu ze stosowanych tam szczepionek w 1992 r., częstość rozpoznawania autyzmu nadal się zwiększała przez cały czas obserwacji), a jedyne badanie tego typu, które miało odmienne wnioski przeprowadzone w USA (*Geier D.A, Geier M.R.*) zawierało analizę niemal tych samych danych co w publikacjach tych autorów omówionych powyżej, a jego jakość metodologiczna (wiarygodność) została oceniona jako bardzo mała (ze względu na błędy metodyki wprowadzające błąd systematyczny);

- opierając się na kompleksowej analizie dostępnych danych naukowych, w tym ocenie ryzyka wystąpienia poważnych negatywnych konsekwencji zachorowania na choroby infekcyjne, którym można zapobiegać za pomocą szczepień i ocenie bilansu korzyści oraz potencjalnego ryzyka działań niepożądanych szczepionek, eksperci amerykańskiego Institute of Medicine w 2004 r. odrzucili hipotezę o związku przyczynowo-skutkowym pomiędzy szczepieniem MMR oraz tiomersalem zawartym w szczepionkach a zachorowaniem na autyzm lub całościowe zaburzenia rozwoju (*McCormick M. i wsp. Report of the Institute of Medicine. Immunization safety review: Vaccines and autism. Washington, DC: National Academy Press; 2004*); podobną analizę przeprowadziła także Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), wydając taką samą opinię;
- zwiększająca się liczba szczepień, dzięki postępowi nauki, idzie obecnie w parze z drastycznym zmniejszeniem liczby zawartych w nich antygenów;
- tiomersal w minimalnej ilości jest obecnie zawarty tylko w 2 zarejestrowanych w Polsce szczepionkach stosowanych u dzieci;
- choroby zakaźne, którym zapobiega się za pomocą szczepień, są nadal realnym zagrożeniem dla dzieci, także w Polsce – nadal odnotowuje się zachorowania na krztusiec (ok. 1500–2000 rocznie) i lokalne ogniska epidemiczne odry (*Czarkowski M.P. i wsp., Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2006 r. Biuletyn PZH; Stefanoff P. i wsp., Przegl. Epidemiol. 2008; 62: 219*); w porównaniu z dziećmi prawidłowo zaszczepionymi u nieszczepionych dzieci w wieku 3–10 lat ryzyko zachorowania na odrę jest ponad 59 razy większe, a na krztusiec ponad 15 razy większe (*Feikin D.R. i wsp., JAMA 2000; 284: 3145*);
- zwiększająca się częstość rozpoznawania autyzmu (odsetek osób z tym rozpoznaniem w populacji [*prevalence*]) nie jest równoznaczna ze zwiększającą się zachorowalnością (liczba nowych przypadków/100 000/rok [*incidence*]); zdecydowana większość badań opisuje częstość występowania autyzmu lub całościowych zaburzeń rozwoju, brakuje natomiast prawidłowo przeprowadzonych badań kohortowych oceniających zachorowalność; na podstawie oceny częstości występowania (*prevalence*) nie można wysnuwać żadnych wniosków przyczynowo-skutkowych, gdyż na parametr ten wpływa wiele niezależnych czynników, takich jak wiedza pacjentów i lekarzy o chorobie, znajomość kryteriów rozpoznawania, zmiana kryteriów diagnostycznych i definicji, ruchy demograficzne itp.

Chcemy podkreślić, że osoba zatrudniona w państwowej instytucji naukowo-badawczej i naukowiec z tytułem profesora wypowiadając się publicznie i tak jednoznacznie na tematy medyczne, musi opierać stwierdzenia na rzetelnej analizie systematycznie

zebranych wszystkich danych naukowych o najwyższej z dostępnych wiarygodności (badania kliniczne z randomizacją lub badania obserwacyjne analityczne: kohortowe, kliniczno-kontrolne, lub ich metaanalizy) i nie mylić hipotezy badawczej z dowodem naukowym. Każda hipoteza wymaga bowiem udowodnienia w badaniach, których metodyka musi być adekwatnie dobrana do rodzaju pytania klinicznego. Ignorowanie najbardziej wiarygodnych z dostępnych i aktualnych wyników badań klinicznych oraz wybiórcze przedstawianie danych należy uznać za przejaw nierzetelności naukowej. Nie można również publicznie epatować hipotetyczną szkodliwością szczepień, bez wspomnienia o realnym ryzyku poważnych konsekwencji wynikających z rezygnacji z tej najbardziej efektywnej metody profilaktyki chorób infekcyjnych. Takie wypowiedzi wprowadzają w błąd naszych pacjentów i rodziców dzieci, sprawiając wrażenie, że rezygnacja ze szczepienia nie niesie ze sobą ryzyka szkodliwych następstw.

Zdecydowanie protestujemy także przeciwko formule konferencji, którą Pani zorganizowała w dniach 25 i 26 października w Instytucie Psychiatrii i Neurologii w Warszawie pt. „*Autism and vaccinations: is there a link?*” Jednostronny, tendencyjny dobór tematów i wykładowców (zwłaszcza gości zagranicznych znanych jako zdeklarowani przeciwnicy szczepień, ignorujących rzetelne badania naukowe) uniemożliwił rzeczową i obiektywną dyskusję o problemie autyzmu i szczepieniach opartą na systematycznej analizie najbardziej wiarygodnych z dostępnych danych naukowych, a konferencja stała się festiwalem ruchów antyszczepionkowych, których celem jest szerzenie irracjonalnego strachu przed szczepieniami. Niestety taki przekaz dzięki wypowiedziom wykładowców towarzyszył również doniesieniom medialnym o tej konferencji (m.in. w TVN), a fakt, że zorganizowano ją w państwowym instytucie naukowo-badawczym zwiększył tylko zaniepokojenie rodziców dzieci w Polsce, co może zaowocować zmniejszeniem zaufania do jednej z najbardziej efektywnych metod walki z poważnymi chorobami zakaźnymi, jakimi są szczepienia. Przypominamy, że podjęta przez rodziców pod wpływem echa Państwa konferencji i fałszywych przesłanek decyzja o rezygnacji ze szczepienia naraża dziecko nad realne ryzyko zachorowania i poważnych powikłań chorób infekcyjnych, którym można zapobiegać za pomocą szczepień. Czy etycznym jest wprowadzanie w błąd naszych pacjentów, granie na ich emocjach i manipulowanie nimi? Oparty na hipotezach, domysłach, nierzetelnych badaniach i wybiórczej analizie danych naukowych kuriozalny apel organizatorów do Ministra Zdrowia o zmniejszenie liczby szczepień w Programie Szczepień Ochronnych jest dowodem skrajnej nieodpowiedzialności.

Jesteśmy zdumieni, że tak jednostronna i nieobiektywna konferencja „naukowa” została zorganizowana pod szyldem Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, a Rada Naukowa Instytutu nie zgłosiła zastrzeżeń do programu, doboru wykładowców i treści wykładów. Wydaje nam się, że dbałość o wysoki standard naukowy realizowanych projektów oraz obiektywizm i elementarną odpowiedzialność za przekazywane społeczeństwu (pacjentom) informacje powinna być nadrzędnym celem takich instytucji, zwłaszcza finansowanych ze środków publicznych. Wątpimy również, czy celem Ministerstwa Edukacji oraz Komisji Europejskiej, które figurują jako sponsorzy konferencji, było finansowanie propagowania nierzetelnej informacji i nieobiektywnej oceny szczepień ochronnych, które przynoszą wymierne i udowodnione korzyści milionom obywateli Polski.

ZARZĄD GŁÓWNY

PRZEWODNICZĄCY

prof. Jacek Wysocki

CZŁONKOWIE

prof. Ewa Bernatowska

prof. Lidia Brydak

prof. Zbigniew Rudkowski

dr Hanna Czajka

dr Ewa Duszczyk

dr Jacek Mrukowicz

dr hab. Leszek Szenborn

KOMISJA REWIZYJNA

dr Ryszard Konior

dr Wiesława Mazurowska-Magdzik

dr Jerzy Pejcz

SIEDZIBA TOWARZYSTWA

Polskie Towarzystwo Wakcynologii

ul. Chocimska 24

00-791 Warszawa

listy@ptwakc.org.pl

<http://ptwakc.org.pl/>

ADRES DO KORESPONDENCJI

Katedra Profilaktyki Zdrowotnej

ul. M. Smoluchowskiego 11

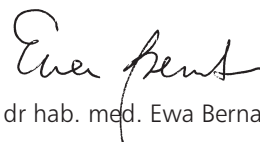
60-179 Poznań

tel. (061) 65 59 242

Zarząd Polskiego Towarzystwa Wakcynologii

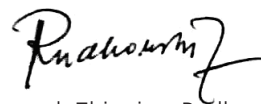
prof. dr hab. med. Jacek Wysocki (Prezes)

prof. dr hab. med. Ewa Bernatowska

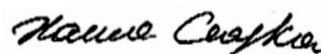
prof. dr hab. Lidia Brydak

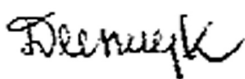
prof. dr hab. med. Zbigniew Rudkowski

dr hab. med. Leszek Szenborn

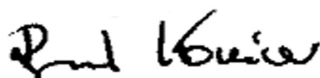
dr med. Hanna Czajka

dr med. Ewa Duszczyk

dr med. Jacek Mrukowicz

dr med. Ryszard Konior

dr med. Jerzy Pejcz

ZARZĄD GŁÓWNY

PRZEWODNICZĄCY

prof. Jacek Wysocki

CZŁONKOWIE

prof. Ewa Bernatowska

prof. Lidia Brydak

prof. Zbigniew Rudkowski

dr Hanna Czajka

dr Ewa Duszczyk

dr Jacek Mrukowicz

dr hab. Leszek Szenborn

KOMISJA REWIZYJNA

dr Ryszard Konior

dr Wiesława Mazurowska-Magdżik

dr Jerzy Pejcz

SIEDZIBA TOWARZYSTWA

Polskie Towarzystwo Wakcynologii

ul. Chocimska 24

00-791 Warszawa

listy@ptwakc.org.pl

http://ptwakc.org.pl/

ADRES DO KORESPONDENCJI

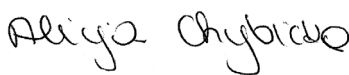
Katedra Profilaktyki Zdrowotnej

ul. M. Smoluchowskiego 11

60-179 Poznań

tel. (061) 65 59 242

za Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego

prof. Alicja Chybicka (Prezes)

dr hab. med. Teresa Jackowska (Wiceprezes)

prof. Mięczysława Czerwionka-Szaflarska (Wiceprezes)

za Zarząd Stowarzyszenia Higieny Lecznictwa

dr med. Paweł Grzesiowski (Przewodniczący)

Kierownik Zakładu Profilaktyki Zakażeń i Zakażeń Szpitalnych

Narodowy Instytut Leków

Do wiadomości: Minister Zdrowia – dr E. Kopacz; Minister Edukacji – K. Hall; Główny Inspektor Sanitarny – dr med. A. Wojtyła; Rzecznik Praw Dziecka – Marek Michalak; Przewodnicząca Rady Naukowej IPiN – prof. A. Członkowska; Dyrektor IPiN – dr hab. D. Ryglewicz; Konsultant Krajowy w dziedzinie pediatrii – prof. A. Dobrzańska; Konsultant Krajowy w dziedzinie epidemiologii – prof. A. Zieliński; Konsultant Krajowy w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży – prof. Irena Namysłowska; Konsultant Wojewódzki w dziedzinie pediatrii – prof. A. Radzikowski; red. Marek Nowicki – TVN